

Doaimbaplána dásseárvui, mánggabealatvuhtii ja searvadahttimii 2022

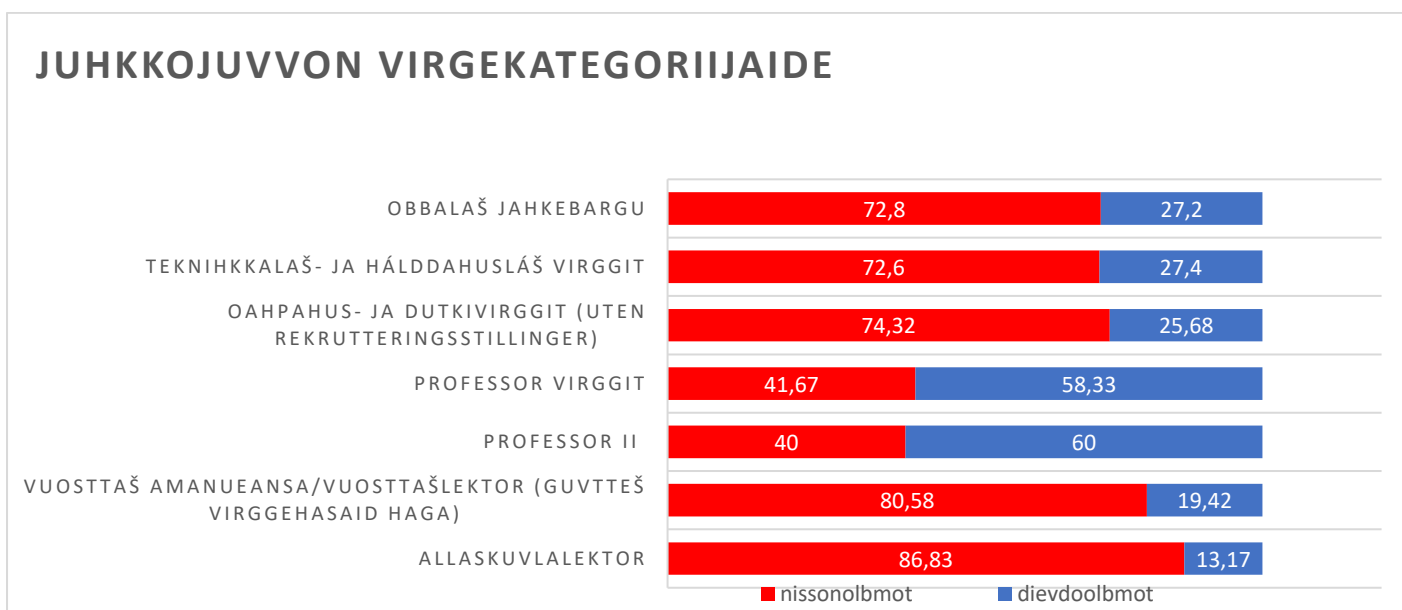
Guhkiduvvon 01.07.2024

Sámi allaskuvlla bargiidpolitihkalaš oaidnu lea ahte ásahus galgá nu bures go vejolaš speadjalastit álbmoga girjái- ja mánggabealatvuoda. Vealaheapmi ja/dahje loavkašuhttin sohkabeali, agi, doaimmashehttejumi, etnisitehta, oskku, sohkabealiidentitehta, sohkabealidovddaheami dahje seksuálaorienteremis, ii leat dohkálaš. Sámi allaskuvla galgá systemáhtalaččat, mearredidolaččat ja aktiivvalaččat bargat ovddideames sohkabealidássádaga, dásseárvvu ja mánggabealatvuoda ja eastadit vealaheami bargosajis ja oahppobirrasis vai sihkarastit buot bargiide ja studeanttaide seamma vejolašvuodaid. Ásahusas eai galgga leat vealaheaddji hehttehusat ja galgá eastadit ahte ođđa vejolaš hehttehusat čuožžilit.

Sámi allaskuvla lea mearridan doaimbaplána dásseárvui, mánggabealatvuhtii ja searvadahttimii, mii čilge movt ásahus áigu olahit daid mihtuid ja geas lea válodoovdasvástádus barggu čuovvuleapmái ja čadaheapmái.

Váldoosit:

Sohkabealidássádat ja dásseárvu

Obbalaš jahkebergologut čájehit ahte nissonolbmot dagahit 72,8% bargoveagas ja obbalaš lohku oahpahus- ja dutkivirggiin lea sullii 75%. Allaskuvla lea 2021 olahan mihttu mii lei biddjon professora dássái (40%), mii lea guhkit áigge badjel leamaš mihttun. Logut čájehit muđui ahte Sámi allaskuvllas ii leat doarvái buorre sohkabealidássádat ja ferte bargat dan ala ahte olaha sohkabealidássádaga maiddái eará virgekategorijain.

Mánggabealatvuohhta ja searvadahttin bargosajis

Sámi allaskuvllas galgá leat nullatoleránsa vealaheapmái, sihke bargiid ja studeanttaid gaskkas ja dat oaidnu ferte buorebut ovddiduvvot. Váldodoaimbajut mánggabealatvuoda- ja searvadahttinbarggus lea loktet bargiid ja studeanttaid gelbbolašvuoda ja ásahusa bealis bidjat fuomášumi bargui ja maiddái deattuhit barggu dehálašvuoda.

Loavkašuhttin ja seksuála loavkašuhttin

Doaimaplána dásseárvui, mánggabealatvuhtii ja searvadahttimii 2022

2019 čađahuvvui nationála kárten mobbemis ja loavkašuhttimis UA-sektoris. 299 vástideaddji 17 984 vástideaddjis ledje vásihan seksuála loavkašuhttima manimus jagis. Nuorat bargit dávjjit go boarráset ja nissonolbmot dávjjit (79%) go dievdoolbmot (21%)¹. Sámi allaskuvllas ii leat dáhkkon sierra guorahallan, ja ásahus ferte háhkat diehtovuodu siskkáldasat ja kártet riskadilálašvuođaid. Gullevaš oassi barggus lea maid gealbudahttit bargiid, jođihedjiid ja studeanttaid eastadanbarggus.

---

¹ https://kifinfo.no/sites/default/files/nasjonal_rapport_-_mobbing_og_trakassering_i_uh-sektoren_2019_1_0.pdf

Doaimbaplána dásseárvui, mánggabealatvuhtii ja searvadahttimii 2022

Jodiheapmi	Ovddasvástádus
Mearridit doaimbaplána dásseárvui, mánggabealatvuhtii ja searvadahttimii. Čalmmustahttit barggu Sámi allaskuvlla jahkeraporttain	Allaskuvllastivra
Dásseárvo- ja mánggabealatvuoda lea oassin ossodagaid ja godiid stivrejumi	Bajimus jodihangoddi
Čadahit jahkasaš ráđđádallamiid fágaserviiguin	Direktevra
Dásseárvobargu galgá leat vuoruhuvvon buot dásiin	Buot jodiheaddjit
Ovdánahttingságastallamiin galgá maiddái leat fokusa ehtalaš njuolggadusaide, nugo eastadit olggusteami, vealaheami, loavkašuhhtima ja seksuála loavkašuhhtima	Ossodagat ja goađit
Gelbbolašvuoda- ja kárriareovdánahttin	
Gárvet álggahuvvon barggu dieđalaš bargiid gelbbolašvuodaprográmmain	BAR/Goađit/ ODH
Láigidit kurssa/seminára jodiheaddjegoddái ja bargiidossodahkii mas fáttá lea dásseárvu ja mánggabealatvuodta, eastadit <i>implisit bias</i> rekrutteremis	BAR
Viidáset hábmet ollislaš politihka gos galgá lea dássádat gaskkal kárriera ja bearašeallima	BAR
Studeanttarekrutteren	
Árvvoštallat erenoamáš doaimbajuid studeanttarekrutteremis, ulbmilin rekrutteret eambo dievdoolbmuid oahpuide	ODH
Dásseárvu	
Fágabirrasiiin gos erenoamáš stuora earru sohkaheallii, galget árvvoštallat liige rekrutterendoaimbajuid, omd. geavahit “kallelse”	Goahtejodiheaddjit
Fágabirrasiiin gos erenoamáš stuorra earru sohkaheallii, galget ohcat vejolaš kandidáhtaid aktiivvalaččat go rabas virggit almmuhuvvojit	Goahtejodiheaddjit, ossodatjodiheaddjit
Fágasurvggiin/ossodagain gos nubbi sohkahealli lea unnit go birrasiid 40/60, unnit sohkahealli ávžžuhuvvot ohcat virgealmmuhusa bokte	BAR
Unnimusat 1 gelbbolaš ohcci unnitlogu sohkaheallis galgá bovdejuvot jearahallamii	BAR/ lagamus jodiheaddji
Geavahit muttolaš sohkaheallii gos guokte dahje eambo ohcciiin lea sullii ovttdássásaš gelbbolašvuodta. Sáhtta geavahuvvot gos lea namuhuvvon vejolašvuodtan virgealmmuhusas	BAR
Jodiheaddjiid rekrutteremis galgá jerrit kandidáhtaid gelbbolašvuodta dásseárvvo- ja mánggabealatvuodas	BAR
Sihkkarastit vuoiggalaš bálkká virgáibidjamiin ja muđui bálkábidjamiin- fágaserviiguin gulahallat ja mátasdoallat mearriduvvon bálkápolitihkka.	Direktevra/BAR
Olahit/doalahit daid loguid - oassi nissonolbmui professorvirggiin 40 % (doalahit) - oassi nissonolbmui professor II-virggiin 40 % (doalahit) - iežá virgekategorijain stuoridit dievdoolbmooasi	
Mánggabealatvuodta ja searvadahttin	
Ávžžuhit kandidáhtaid ohcat geat leat doaimmashehttejuvvon, leat guhkit áiggi leamaš eret bargoeallimis, dahje geain lea sisafárreaddjeduogáš. Unnimusat ovttá ohcci guđege joavkkus bovdet jearahallamii.	BAR/ lagamus jodiheaddji
Fáttarortnet odđa bargiide, searvadahttin doaimbajuid	Lagamus jodiheaddji
Gelbbolašvuoda lohtet sohkahealli- ja seksuálatehtamánggabealatvuodas Láigidit seminára/kurssa sihke bargiide ja studeanttaide	BAR, ODH
Bargagoahtit geatnegasvuodaiguin studeanttaid ektui geain leat doaimmashehttehusat ja vuoigatvuodta individuála heivehemiide oahpus. - Ráhkadit doaimbaplána	ODH
Hábmet rutiinnaid oktan ovddasvástádusjuoguiguin	
Diehtajuohkin dahkko sámegillii ja dárogillii/engelasgillii	Jodiheaddjit, BAR, gulahallanbargit, IT- ja doaimmaossodat

Doaimbaplána dásseárvui, mánggabealatvuhtii ja searvadahttimii 2022

Čalmmustahttit levgeimii: kvenabeaivi 16.b.njukčamánu, 17.b miessemánu (Norgga nášunalabeaivi), 6.b.juovlamánu (Suoma nášunalabeaivi) ja 6.b. geassemánu (Ruota nášunalabeaivi)	IT- ja doaimmaossodat
Oassálastit Pride-doaluide	Bajimus jođihangoddi, goahtejođiheaddji, ossodatjođiheaddjit
Fokusa Diehtosiidda “universell utformingai” – oassin areálaplánenbarggus	IT/doaimmaossodat
<i>Universell utforming IKT vuogádagain- joatkit bargguin (lesbarhet, tilgjengelighet, tekst til tale, tale til tekst)</i>	IT- doaimmaossodat
Spiehkastatáššit Universell utforminga guoskevaš áššiide galget váldot duodalažžan ja doaimbajibut galget biddjot johtui	IT/doaimmaossodat
Loavkašuhttin ja seksuála loavkašuhttin	
Juohkit dieđuid seksuála loavkašuhttimis, bargiide ja studeanttaide	BAR – ODH
Čadahit riskaárvoštallama ja kártet riskasituašuvnnaid. Árvoštallat vejolašdoaimbajibuid	BAR- ODH
- Gealbudahttit jođiheddjiid, suodjalusáittardeddjiid, luohttámušolbmuid, bargiidossodaga ja oahppohálddahusa bargiid seksuála loavkašuhttimis ja movt eastadit dan	BAR -ODH
Joatkit onboarding rutiinnain gos juhkkovuođot dieđut áhahusa dieđihanrutiinnain ja nullatoleránssa loavkašuhttimii.	BAR
Oahpahit jođiheddjiid, suodjalusáittardeddjiid, luohttámušolbmuid, bargiidossodaga ja oahppohálddahusa bargiid movt gieđahallat dieđihemiid.	BAR -ODH
Dokumeanttašuvdna ja analiisa	
Hábmet raporta mii čájeha stáhtusa/ovdáneami dásseárvo- ja mánggabealatvuoda barggus	BAR
Raporta mas ovdanbohtet 2022 virgáibidjamat, juhkkovuođon sohkašlabeaiviide ja eará searvadahttindoaimbajibuide (doaimmashehttejumit, bargoeallimis leamaš guhkit áigge eret)	BAR
Kártet bálkágárggiideami, gos fokusa lea dásseárvu	BAR
Árvoštallat mearriduvvon doaimbajibuid	BAR